

VASADI PÉTER

Mindennapi

Az imádságról

1926-ban született Budapestén. Költő, író, esszéista. Legutóbbi írását 2008. 11. számunkban közöltük.

Nem éppen költői a kérdés: mi maradna a világból, milyen lenne a világ, ha nem imádkoznák (benne és érte) a Miatyánkot? Ki tudna erre válaszolni. A kérdés két valaminek (talán az életnek és a halálnak, a létnek és a léttelennek, az igennek és a nemnek, a szilárd hal-mazállapotúnak és a véglegesen széthullottnak) metszéspontjában izzik föl, noha nem nagyon gondolja át ezt se az, aki imádkozza a Miatyánkot, se az, aki nem. Bár lehet, hogy nincs ember a földön, aki valamilyen módon, kínlódva vagy mutogatva, futtában zihálva vagy csontsoványan is örvendezve ne *akarna* imádkozni, átélve, hogy az nem rítus, hanem a létöröm letagadhatatlan lüktetése, jel-adása. S ha már akarja, teszi is. Sajnos, a hadaró szószaporításban elidegenedtünk az imádság szellemétől. A „sok” bebugyolált minket, mint fásli a múmiát. Az imádság Lázáraiként újjászülethetnének. Elsőként az imádságnak mind mélyebbről fölvilágló s lehánthatatlan rejtettségtől, másrészt az imádkozó embernek már-már a mozdulatlanságig lassított, külső-belső pantomimjától.

Az imádkozó lelkében ringatóz(hat)ik. Mozgással reagáló lények vagyunk, épp az imádság ne mozdítana rajtunk? Ihletben („Krisztus vére...”), szőejtésben, hangsúlyban, hangerőben, a hirtelen beálló csönd szépségében, a kimondhatatlannak tagoló jelenlététől „megakadva”, „belebámulva” valamibe, ami ott akar lenni, épp abban a percben, épp úgy, majd eltűnik? Tilos dadogni? Ne fedezünk föl egy új mozzanatot, holott már fölfedeztük? Az imádság nem doboghat bennünk? Annak akkor is folyónia kell, ha meg akar állapodni, le akar ülepedni? Az imádság nem akarhat mást, mint amit mi akarunk vele? Aki imádkozik, az én vagyok, igaz, de az imádság is befogad, mintegy „benyel” engem. Mint János apostol azt, ami egyszerre volt keserű a gyomrában, és mézédés a szájában.

Van Atyánk. Van. Ez a tény úgy a legtöbb, hogy csak önmaga. Ez egy szó. Két szóelemből egybe írva: Miatyánk... Elég is lenne. Minden, ami szent, ebből sugárzik szét. A mi szentségünk is. Mert Ő úgy van a mennyben, hogy bennünk van. Elültette az emberben a meny-nyet, ezért nem *ott* van, hanem *itt*; és most a szívemre böktem. Illetve se *ott*, se *itt*. Hogy Ő van, ez a helye. Föl lehet ezt fogni? Nem lehet. De nem fölfogni kell... Szenteltesd meg. Legyen szent a neved, mert Te vagy a — bárminemű — neved. De Te nem lehetsz csak egy név. Te csak Te lehetsz a nevedben (is). Ezért amikor megszenteltetjük a nevedet, Te magad szenteltetsz meg. Hogyan? Úgy, hogy jöjjön el a

Te országod a világban, vagyis bennünk. Eljött: Jézus Krisztusnak hívják a Te Országodat. Úgy, hogy a Te akaratod legyen meg. Meglett. Jézus a Te akaratod. A Te akaratod a Te Országod. Amint a mennyben is az volt, itt, a teremtésben is az. Mindennapi kenyérré lett, anélkül, hogy megfélekedezett volna a föld terméséről és az emberi munka gyümölcseről. Amikor etet s itat minket, s szüntelenül teszi ezt, ezzel már megbocsátotta — mert magára, sőt magába vette — bűneinket, mik mintegy életünk részét képezik, szervesenként furakodva be a szerves egészbe. Ő hatástalanítja folytonos áldozatával károkozásunkat, s elkárhozásunkat. Egyetlen föltétele van: hatástalanítsuk mi is bocsánatunkkal a nekünk-bennünk okozott károkat. Így, e jóvátevő viszonyosság, ami nem két tettből áll, hanem bár kétfelől, de egymásból következik, távolítja el tőlünk a legnagyobb kísértést, a megátalkodott, elbizakodott, kevély gögöt, ami lényege szerint ontológiai tagadás, ha adott esetben állhatatosságnak, tekintélynek, „sziklasziárd” meggyőződésnek látszik is.

Jézus Krisztus világformáló mondatokat mondott a tanítványok kérésére, s meggyökereztetten e mondatokban magát az emberi létet. Nélkülük nem lehet. A Miatyánk teherbíró képessége finomságában, fátyolszerű lengésében van. Íme, a legfőbb erő nem súlyos és vad, hanem mély és szelíd. Képes megtartani a Valóságot.

*

Segítség, segítség, segítség, segítség, könyörülj, könyörögj, segítség, segítség, könyörögj, segítség, segítség; a tőlem balra fekvő női kórteremből jön ez a hang, ez az esengés, ez az eszelős, nyöszörgő, rekedtes kiáltás. Nem akar vége szakadni. Érzem, ennek nem lesz jó vége... Segítség, segítség, segítség... Nyersen tör ki a vihar. Frissen operált nők kiabálnak egyszerre, össze-vissza... Elhallgass, te vén szipirtó, mert a fejedre húzom a hálóingedet (szó szerint idéztem), megtéplek, ha abba nem hagyod, nekem is fáj, csönd legyen, hallod? Hallgattassák már el, hívjátok a nővéreket, a fene... stb. Az „elmebeteg nénike” (egy elsiető nővér szavai) ijedten szipog. A fejére kapja a takarót. Csönd van. Benne mindenki megbánja most, amit mondott, vagy amit nem mondott. Ágynyikorgás, néhány halk kérdés, edénykoccanás. Aztán újra hallom, még egyszer elhalóan, belenyugodva, utoljára, nagy sóhajjal a végén: segítség... Ekkor áll föl a határozott, értelmes, lábadozó beteg, odamegy a néni ágyához, megáll, s ezt mondja: Figyeljen ide. Csöndre van szükségünk, érti? Mindnyájunknak. Meg akarunk gyógyulni. Maga itt folyton zavar minket. Maradjon csöndben, érti? Elég volt. És nem könyörgünk... Visszamegy az ágyához, lefekszik.

A nénit félóra múlva elviszik egy másik kórterembe. Kilépegetek járókámmal a folyósóra. Épp most csukja be maga mögött a női W.C. ajtaját egy tegnap műtött, fiatal nő, egyik kezében sárgás nejlonzacskó. A másikban vérgyűjtő tasak, a hóna alatt kéztörlő papírtekercs. Visszavánszorog a kórterembe. Kicsit megpihen a nyitott ajtóban, mo-

solyféle suhan át az arcán, s lassan mondja, ahogy araszol befelé: Egyébként könyörgünk, csak nem mindenki, s jóval csöndesebben.

*

Üdvözlégy, Mária. (Így csak téged szólítunk meg.) Malaszttal teljes. Az Úr van veled. Áldott vagy az asszonyok között. És áldott méhednek Gyümölcse... Asszonyunk, Istennek szent Anyja. Imádkozzál érte (valakiért), érettük (valakikért), értünk, bűnösökért most, és halálunk óráján, ámen.

Vagyis, hogy örökké imádkozzál. Légy Imádsággá. Mert kétségbeejtő a helyzetünk, az állapotunk is. Mindenfelől szorongatnak minket, embereket. Gonoszság, bűn, butaság, szerencsétlenség, bajok vesznek körül, félreértések, gyöngeség, aljas, rontó és megalázó szándékok tetézik nyomorúságunkat, s az a legszomorúbb, hogy mindaz, amiért fölajdulunk, fölüti bennünk is a fejét, indázik, táncol gúnyosan, terebélyesedik. Irtogatni? Mintha negédesen becézni azt, amiről tudjuk, hogy úgyis rajtavesztünk. Uramisten, mi lett velünk?, súgjuk magunk elé. S mi lesz még? Mi lehet?... Üdvözlégy, Mária, könyörögj értünk.

*

Ima: nincs ima a magyarban, drágám — mondta Bálint Sándor bácsi —, csak imádság van. Ne takarékoskodj a világozással... Mi az imádság? Szókat, szófüzéretet, dicsőítő, költői hasonlatokat teremtő imádás, partján átbukó szeretet, túláradás, amelynek a legmagasabb fokú s intenzitású értelem, s tárgyilagos józanság épp úgy fő vonása, mint az elragadottság. Ez a kettő; az imádkozó ember két karját keresztbe fekteti a mellén, mutatva s fölajánlva szívét s bensőjét, vagy épp ellenkezőleg széttárja, kinyitva szívét s bensőjét az egyetemes valóságnak, mintegy megkülönböztetés nélkül annak, aki, ami jön; hisz az áldott. Az imádság meghatározott idejű liturgikus mű, alkalom s létforma is; az imádságok között nincsenek semleges szünetek, elsimuló s elkezdődő imádság-hullámok vannak. Vagyis tényleg Benne élünk, mozgunk és vagyunk... Már nem kérdés, akarsz-e vagy sem, már élsz, azaz imádkozol, létezésed új s új fejleményeivel, tettével, tünődéseivel s bennük. Ezért — mint minden szelleminek — az imádságnak sem az egy pontra szögeztet akarat a fogantatója, hanem épp az erőtlenség, az elmosódó, a gazdátlan perc, belső állapot, a „dologtalanság”. Vagyis az éntelenített személyiség — s az erőtere — az, aki, amely odakucorog hidegben (s mikor nincs hideg?) a kemencéhez. Ahogyan Isten a lélekben szegényeket szereti, úgy a névteleneket, azokat, akiknek van merszük a célok, a rangok, az Események acél-tönk-erdejében ténferegni; a kallódókat. Akiknek még mindig megül szemükben a csodálkozás, mintha azt kérdeznék: hát nem így van jól? ... Csak az ilyen, belül fényes, kívül szürke veszendők észlelik, élik át s hallják meg, hogy a versengő szörnyűségek ellenére is imádkozik a világ.